



**CRNA GORA
MINISTARSTVO FINANSIJA**

Broj: 02-03- 26031,

Podgorica, 26. februar 2019. godine

**MINISTARSTVO EKONOMIJE
- n/r ministarke, gospođe Dragice Sekulić -**

Poštovana gospođo Sekulić,

Povodom *inoviranog teksta Predloga programa za unapređenje konkurentnosti privrede za 2019. godinu*, Ministarstvo finansija daje sljedeće

MIŠLJENJE

Na tekst Predloga programa i pripremljeni Izvještaj o sprovedenoj analizi procjene uticaja propisa, sa aspekta implikacija na poslovni ambijent, nemamo primjedbi.

Dostavljenim Predlogom programa objedinjuju se dosadašnji programi namijenjeni razvoju preduzetništva i biznis sektora, a koji su u nadležnosti više Direktorata u jedinstveni Program za unapređenje konkurentnosti privrede za 2019. godinu. Program predviđa ukupno 10 programskih linija i to: šest Programskih linija finansijske podrške, dvije linije nefinansijske podrške i dvije programske linije koje će se uporedo promovisati i sprovoditi.

Na osnovu uvida u predmetni tekst i Izvještaj o analizi uticaja propisa u dijelu procjene fiskalnog uticaja, za implementaciju Predloga programa za 2019. godinu potrebna su finansijska sredstva u ukupnom iznosu od 1.640.000,00 € iz budžeta Crne Gore.

Sredstva u navedenom iznosu, potrebna za sprovođenje Predloga programa za unapređenje konkurentnosti privrede za 2019. godinu, obezbijedena su Zakonom o budžetu Crne Gore za 2019. godinu („Službeni list CG“ br.87/18) kod potrošačke jedinice Ministarstvo ekonomije na izdacima: 4181- Subvencije u iznosu od 1.590.000,00 € i 4147 –Konsultanske usluge , projekti i studije iznos od 50.000,00 €.

Shodno navedenom, Ministarstvo finansija daje saglasnost na Predlog programa za unapređenje konkurentnosti privrede za 2019. godinu.

S poštovanjem,



MINISTAR
Darko Radunović

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA	
PREDLAGAČ PROPISA	Ministarstvo ekonomije
NAZIV PROPISA	Program za unapređenje konkurentnosti privrede za 2019. godinu
<p>1. Definisane probleme</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koje probleme treba da riješi predloženi akt? - Koji su uzroci problema? - Koje su posljedice problema? - Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri? - Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)? <p>Potreba za konstantnim stimulisanjem i jačanjem sektora malih, srednjih i velikih preduzeća prepoznata je u više strateških dokumenata kao jedan od ključnih stubova ubrzanog ekonomskog razvoja za koji je potrebno kreirati uslove i podsticaje kako bi se unaprijedila njihova konkurentna sposobnost, a time i konkurentnost privrede u cjelini.</p> <p>Na osnovu prethodnog iskustva u realizaciji različitih programa podrške ovom sektoru, Ministarstvo ekonomije je sve dosadašnje programe namijenjene razvoju preduzetništva i biznis sektora, koji su u nadležnosti više Direktorata, objedinilo u jedinstveni program - Program za unapređenje konkurentnosti privrede, koji će se sastojati od 10 programskih linija.</p> <p>Takođe, prethodno iskustvo govori da je za određene programe podrške bilo veće interesovanje od predviđenog, i da su ograničeni rokovi za prijave na programima predstavljali barijeru, što je direktno uticalo na ograničavanje broja i iznosa podržanih kandidata.</p> <p>Novim Programom je predviđeno i preusmjeravanje budžeta unutar programskih linija u iznosu do 50%, s tim da programska linija ne može premašiti iznos od 70% ukupno odobrenog budžeta cijelog Programa.</p> <p>Dodatno ćemo skratiti procedure i administrativne korake u ocjeni samih aplikacija, produžiti rokove do utroška opredijeljenih sredstava, kako bi svi korisnici koji zadovolje kriterijume mogli da realizuju svoje aktivnosti.</p> <p>Time bi na bolji način odgovorili zahtjevima privrede, i podržali one djelatnosti i vrste poslovanja za koje budu iskazali najviše potrebe u cilju ojačavanja njihove konkurentnosti i produktivnosti.</p>	
<p>2. Ciljevi</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koji ciljevi se postižu predloženim propisom? - Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo. <p>Opšti cilj Programa je razvoj privrednih subjekata i povećanje njihove konkurentnosti koja treba da stvori snažnu, konkurentnu i izvozno orijentisanu privredu.</p> <p>Program će, kroz 10 programskih linija definisati aktivnosti i mjere za realizaciju finansijske i nefinansijske podrške potencijalnim i postojećim preduzetnicima, mikro, malim, srednjim i velikim preduzećima, kao i klasterima u cilju povećanja konkurentnosti na nacionalnom i</p>	

međunarodnom tržištu, unapređenja razvojnih i biznis performansi, modernizacije industrije, razvoja inovativnih potencijala, afirmacije preduzetništva i zanatstva, i implementaciji međunarodnih standarda u oblasti unapređenja proizvoda, poslovnih procesa, metoda, tehnika, strategija upravljanja i marketinga.

Takođe, sveukupno povoljniji poslovni ambijent će podsticanjem domaćih i stranih investicija u svim područjima Crne Gore doprinijeti povećanju izvoznog potencijala, stimulisanja kreativnosti, jačanja prepoznatljivosti crnogorskih proizvoda i usluga, kao i njihovog boljeg pozicioniranja na tržištu i omogućiti otvaranje novih radnih mjesta, čime se doprinosi privrednom i regionalnom razvoju Crne Gore.

Na ovaj način će se Ministarstvo ekonomije još više približiti samoj privredi, maksimalno skratiti procedure i administrativne korake u ocjeni prijave, od ranije vremenski ograničenih jednokratnih poziva produžiti rokove do utroška sredstava, kako bi svi korisnici koji zadovolje kriterijume mogli da realizuju svoje aktivnosti.

Pored strateški krovnog razvojnog dokumenta EU – Strategija Evrope 2020, u cilju usklađivanjem sa politikom i primjenom najboljih praksi u EU, takođe su razmatrane i regionalne strategije (Strategija jugoistočne Evrope 2020, Jadransko-Jonska Strategija i Dunavska Strategija), ali i strateški dokumenti koji su direktno usmjereni ka podržavanju razvoja MSP politike u EU, Akt o malim preduzećima.

Kada su u pitanju nacionalni strateški dokumenti, Program za unapređenje konkurentnosti privrede je usklađen sa Programom ekonomskih reformi za period 2018-2020, i Pravcima razvoja Crne Gore 2018-2021.

Program će direktno doprinijeti ostvarivanju strateških i operativnih ciljeva postavljenih u Akcionom planu za 2019. godinu za sprovođenje Strategije za razvoj MMSP:

SC 2. Unapređenje pristupa finansijama, i

SC 4. Jačanje konkurentnosti MMSP.

Ovaj program doprinosi ostvarenju ciljeva definisanih Industrijskom politikom Crne Gore do 2020. godine, Strategijom regionalnog razvoja Crne Gore 2014-2020, Strategijom inovativne djelatnosti 2016 – 2020, Strategijom naučnoistraživačke djelatnosti 2017-2021, Strategijom razvoja poljoprivrede i ruralnih područja 2015-2020, kao i Nacionalnom strategijom održivog razvoja do 2030.

Takođe, Program predstavlja državnu pomoć u smislu člana 2. Zakona o kontroli državne pomoći („Službeni list Crne Gore“ br.12/18) i Pravilnika o listi pravila državne pomoći – Prilog 7a.

3. Opcije

- Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).
- Obrazložiti preferiranu opciju?

Sektor MMSP pokazuje stabilnost u svom razvoju i rastu, a kroz specifične oblike podrške i dalje unapređenje poslovnog okruženja, doprinos održivom ekonomskom razvoju Crne Gore može biti i unaprijeđen i ubrzan.

Stremeći ka ostvarivanju postavljenih ciljeva, poštujući preporuke EU u ovoj oblasti, vjerujemo da ćemo sprovođenjem konkretnijih mjera i aktivnosti, doprinijeti intenzivnijem razvoju privrede i intenziviranju konkurentne prednosti na regionalnom i svjetskom tržištu u narednom periodu.

Prateći trendove rasta kako interesovanja, tako i broja podržanih korisnika svih programa (rast od 50% u 2018. u odnosu na 2017. godinu), očekujemo nastavak trenda rasta broja preduzeća, čije će projektne aktivnosti kroz neke od 10 programskih linija biti podržane.

Ministarstvo će pratiti efekte pružene finansijske / nefinansijske podrške (povećanje broja zaposlenih, proširenje asortimana, povećanje obima i vrijednosti prometa, poboljšanje plasmana na inostrana tržišta, i sl.), definisanih pojedinačnim programskim linijama.

4. Analiza uticaja

- Na koga će i kako će najvjerojatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.
- Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima).
- Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.
- Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.
- Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.

Predmetnim Programom, odnosno pojedinačnim programskim linijama kojim se predviđa finansijska podrška u vidu dodjele sredstava za unapređenje inovativnosti, uvođenje međunarodnih standarda, modernizaciju prerađivačke industrije, razvoj klastera, podsticaj direktnih investicija, i razvoj zanatstva u proizvodni i uslužni sektor, ali i posticajnim mjerama predviđenim Uredbom o biznis zonama direktno će se uticati na povećanje konkurentnosti, smanjenje regionalnih razlika, ujednačeniji privredni razvoj i otvaranje novih radnih mjesta.

Nema troškova za građane i privredu, na osnovu primjene predmetnog Programa i podzakonskog akta.

Dakle, nema troškova.

Predmetni Program i podzakonski akt neće dovesti do stvaranja biznis barijera. Što se tiče administrativne opterećenosti, ona se odnosi na dokumentaciju koju je neohodno da dostave aplikanti koji podnose prijavu u okviru javnog poziva, a kasnije u slučaju odobrenih aplikacija potrebno je redovno dostavljati dokaze o realizaciji aktivnosti kako bi se stekli uslovi za dodjelu sredstava finansijske podrške.

Ovim programom smo dodatno skratili procedure i administrativne korake u ocjeni samih aplikacija, produžili rokove do utroška opredijeljenih sredstava, kako bi svi korisnici koji zadovolje kriterijume mogli da realizuju svoje aktivnosti.

Time bi na bolji način odgovorili zahtjevima privrede, i podržali one djelatnosti i vrste poslovanja za koje budu iskazali najviše potrebe u cilju ojačavanja njihove konkurentnosti i produktivnosti.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?
- Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.
- Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.

- Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijedena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?
- Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteci finansijske obaveze?
- Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?
- Obrazložiti metodologiju koja je korišćenja prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.
- Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.
- Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?
- Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.

Ukupan budžet opredijeljen za realizaciju Programa za unapređenje konkurentnosti privrede je 1,633 mil €, dok su pojedinačni iznosi, kao i način i dinamika dodjele podrške definisani pojedinačnim programskim linijama.

Iako će se omogućiti preusmjeravanje budžeta programskih linija u iznosu do 50%, programska linija ne može premašiti iznos od 70% ukupno odobrenog budžeta cijelog Programa. Razlog za omogućavanje preraspodjele je definisan na osnovu nemogućnosti predviđanja obima interesovanja za pojedine programske linije, te bi na taj način odgovorili zahtjevima privrede, i podržali one djelatnosti i vrste poslovanja za koje budu iskazali najviše potrebe u cilju ojačavanja njihove konkurentnosti i produktivnosti.

Finansijska sredstva se obezbjeđuju po principu refundacije, jednokratno, osim za programsku liniju za podsticaj direktnih investicija, gdje su predviđene isplate u tri rate.

Kad je u pitanju intenzitet pomoći, kod svih programskih linija je posebno definisano:

1. **Programska linija za unapređenje inovativnosti** - do 50% iznosa opravdanih troškova bez PDV-a, a u maksimalnom iznosu do 3,500.00 € bez PDV-a;
2. **Programska linija za uvođenje međunarodnih standarda** - do 70% za mikro i mala preduzeća odnosno do 60% za srednja preduzeća, iznosa opravdanih troškova bez PDV-a, a u maksimalnom iznosu do 5,000.00 € bez PDV-a;
3. **Programska linija za modernizaciju prerađivačke industrije** - do 20% vrijednosti nabavke opreme (do 20% za mikro i mala privredna društva, a do 10 % za srednja privredna društva) ne može biti manji od 5.000 € niti veći od 20.000 € bez PDV-a, na iznos sredstava obezbijedenih kroz kreditni aranžman sa IRF;
4. **Programska linija za razvoj klastera** - do 50%, odnosno do 65% (za inovativne i klasterne iz manje razvijenih opština) ukupnih opravdanih troškova, u iznosu najviše do 15.000 € bez PDV-a;
5. **Programska linija za podsticaj direktnih investicija** - do 50% od ukupne vrijednosti ulaganja u investicioni projekat za velika privredna društva, do 60% od ukupne vrijednosti ulaganja u investicioni projekat za srednja privredna društva, i do 70% od ukupne vrijednosti ulaganja u investicioni projekat za mala privredna društva. Izuzev za kapitalne investicije, do 17% od ukupne vrijednosti ulaganja u investicioni projekat;
6. **Programska linija za razvoj zanatstva** – 20%, odnosno 50% (štampa promotivnog materijala iučešće na međunarodnom sajmu) opravdanih troškova, u iznosu najviše do 2.000 € odnosno do 3.000 € bez PDV-a;
7. **Programska linija za pružanje mentoring usluga** – do 100% konsultanstskih usluga, u skladu sa de minimis pravilima;
8. **Programska linija za razvoj preduzetništva** - ne spada u podršku državne pomoći;

9. **Uredba o biznis zonama** – niz olakšica i povoljnosti koje su donijele jedinice lokalne samouprave pojedinačnim odlukama za privredne subjekte koji registruju svoje poslovanje u biznis zoni, u skladu sa zakonima koji tretiraju ovu oblast. Visina olakšica ne može da prelazi maksimalni dozvoljeni intenzitet pomoći od 60% za srednja, odnosno 70% za mala privredna društva, u skladu sa propisima kojima se uređuje državna pomoć;

10. **Promocija domaćih proizvoda i usluga** – u skladu sa de minimis pravilima.

Implementacijom ovog Programa ne proizilaze međunarodne finansijske obaveze.

Odluku o dodjeli sredstava donosi Ministarstvo ekonomije, na predlog komisije, osim za programsku liniju za podsticaj direktnih investicija, kada odluku donosi Vlada Crne Gore, na predlog komisije.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertna podrška i ako da, kako.
- Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).
- Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.

Nije korišćena eksterna ekspertna podrška u pripremi predmetnog Programa.

Konsultacije su vršene sa korisnicima prethodnih programa podrške u cilju prevazilaženja postojećih problema i barijera. Glavni rezultati konsultacija i predlozi koji su prihvaćeni odnosili su se na procedure i administrativne korake u ocjeni samih aplikacija, produžene rokove do utroška opredijeljenih sredstava, kao i broja novootvorenih radnih mjesta i visine investicija koje direktna investicija predviđa, u zavisnosti u kojem regionu se realizuje investicioni projekat.

7: Monitoring i evaluacija

- Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?
- Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?
- Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?
- Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?

U svrhu sprovođenja kontrole namjenskog korišćenja sredstava, Ministarstvo je ovlašćeno da izvrši provjeru korišćenja odobrenih sredstava obilaskom korisnika i njegovih poslovnih objekata i uvidom u dokumentaciju na osnovu koje je ostvarena podrška.

Kontrola namjenskog trošenja dodijeljenih sredstava može se vršiti na nivou svake pojedinačne stavke definisanog budžeta odobrenog projekta.

Pojedinačnim programskim linijama podrške se mogu utvrditi i drugi načini praćenja efekata.

Kriterijumi, odnosno indikatori kojima se prate ostvareni efekti su:

- Broj novootvorenih radnih mjesta – i povećanje %
- Povećanje prodaje na domaćem i inostranom tržištu u %
- Proširenje asortimana %
- Povećanje obima i vrijednosti prometa %
- Povećanje produktivnosti poslovanja %

- Povećanje profitabilnosti poslovanja %
- Stepen konkurentosti jedinice lokalne samouprave
- Broj promovisanih domaćih proizvoda

Ministarstvo ekonomije će Vladi Crne Gore dostaviti izvještaj o realizaciji Programa koji sadrži i indikatore učinka sprovođenja programa, procenat i broj podržanih preduzeća, kao i ukupni iznosi opredijeljenih sredstava, kao i preporuke za dalje unapređenje programa.

Ovaj izvještaj će takođe biti segment godišnjeg izvještaja o radu Ministarstva.

Evaluacija Programa će se vršiti po mogućnosti, tj. dostupnosti finansijskih sredstava, godinu dana od dana dodijeljene podrške.

Datum i mjesto

19.02.2018.god. Podgorica



Starješina

Dragica Sekulić, ministarka